

**R. P. Francisci Svarez, Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia Olim
Primarij Theologiae Professoris emeriti, Opvs De Triplici
Virtute Theologica, Fide, Spe, Et ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1622

Sect. 7. An Ecclesia sancta, Apostolica sit, & catholica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93448)

Cyprianus, vt libro 3. epistola 17. Vide Augustinum 3. de Baptismo cap. 3. vbi dictum Cypriani locum interpretatur. Ad sextum, primo dicitur Hieronymum non loqui ibi de tota ecclesia, sed fortasse de episcopis particularium ecclesiarum, quorum dignitatem super alios presbyteros indicat non diuinam, sed humano iure institutam, quamuis eam institutionem à tempore apostolorum incepisse non neget, vt patet ex eod. ad Euagrium. Hæc verò sententia Hieron. alio loco expendenda est, namq. ad præsens nihil spectat cum non neget vnum vniuersalis ecclesie caput, imò alijs locis apertissime illud agnoscit, vt suo loco videbimus. Ad alterum testimonium respondetur Hieronymum velle episcopos esse pares quoad potestatem, & dignitatem ordinis, non iurisdictionis. Alias difficultates hæc occurrentes in sequenti disputatione enodabo.

SECTIO VII.

An Ecclesia Sancta, Apostolica, & Catholica sit?

De Ecclesia notis Salm. in Paul. à disput. 4. Bellar. lib. 4. de notis ecclesie Valent. soto lib. 6. fuz Anal. Hosius de confels. Polon. à c. 21. Affert 1. Probatur auctoritas.

Prima causa vnde ecclesia sancta vocatur.

Quatuor præcipue proprietates in Symbolo tribuuntur ecclesie: scil. esse vnam, & tres alias, quas in titulo numeravi. Vnitatem hætenus explicui sequitur, vt ceteras, quæ clariore sunt breuiter expediam. Dico ergo primo conuenienter ecclesiam nominari Sanctam. Conclusio est de fide ex symbolo, colligiturq. ex omnibus locis Scripturæ, in quibus ecclesia dicitur, *Columba, sponsa, amica, regina, domus Dei, regnum celorum*: his enim omnibus metaphoris sanctitas ecclesie significatur. Vnde Cant. 4. *Tota pulchra es amica mea*. Ad Ephes. 5. vt exhiberet sibi Ecclesiam non habentem maculam, neq. rugam, quod heri per lauacrum regenerationis dicitur ad Tit. 3. de qua ecclesie sanctitate bene Augustin. lib. de perfectione iustitiæ, & Fabian. Papa epist. 3. ad Hilar. Sixtus 3. epist. decretal. cap. 5. Hieron. ad Ephes. 5.

2. Recipit autem hanc denominationem ecclesia primum à priori parte: semper enim in ea plurimi sunt iusti: & quamuis numero pauciores, quam peccatores, attamen, quia coram Deo maiores æstimationis est vnus iustus, quam peccatores multi, ideo ab eis potest denominari: præcipue, cum sanctitas iustorum sit ex intentione, & instituto ecclesie cui contraria est malitia. Vnde secundo dicitur Sancta ex fine, & medijs, legibus, sacrificijs, sacramentis, atq. adeo ex toto vniuersali cultu Dei, cui tota est dedicata. Vide August. 3. de doctrina Christi. cap. 32. Tertio (inquit Hosius lib. de fide cap. 21.) dicitur Sancta, id est sancta, munita, & firma: est siquidem supra Petram fundata: *Nec porte inferi praualebunt aduersus eam*. Matth. 16. Vnde Chrysost. hom. de expulsiōe sua, to. 5. affirmat ecclesiam firmiorem esse terra, & celo, in quo fixas habet radices faciliusq. solem extingui, quam ecclesiam obscurari. Vnde Apocalyp. 21. Ecclesie Sol, Christus ipse appellatur. 4. Quarto. Posset ecclesia denominari Sancta à suo capite, quod est Christus non sola extrinseca denominatione, sed quia eius merita per intrinsecam sanctitatem participat: & ad eundem modum dicitur Sancta ab Scriptura, quæ à D. Th. appellatur, Ecclesia cor, eam viuificans, & sanctificans. Tandem dici potest ecclesia Sancta, quia extra eam nulla est sanctitas, & in ea, à quocumq. illam quærente, inuenitur: Quia quidem ratione ad hanc proprietatem altera reuocatur, extra Ecclesiam, scil. non esse salutem, quod in arca Noe significatum fuisse dicitur 1. Pet. 3. qua de causa Augustin. ait, libro de symbolo cap. 10. *Non potest in celo habere patrem qui nolit in terra Ecclesiam habere matrem*: ad hanc similiter ecclesie sanctitatem spectat, esse rectissime ordinatam, & institutam quod à sapientissimo auctore CHRISTO creata sit, ideoq. in Scriptura comparatur exercitui, regno, horto, corpori, & alijs rebus, quæ hancquam videmus ec-

clesie pulchritudinem indicant. Consule Turrett. lib. 1. cap. 21.

3. Obijcies verò contra hanc proprietatem, bonum ex integra causa: sed in ecclesia non est integra sanctitas: ergo sancta dici nequit simpliciter. Respōdetur quauis non in omnibus membris ecclesie sit sanctitas, attamen propter alias adductas rationes simpliciter, & vere nominari sanctam, præcipue quia sæpe totum denominatur à forma, quæ residet tantum in quibusdam partibus, est autem in multis ecclesie membris integra sanctitas: atq. hoc præcipue verum est, cū ratio totius per se saluari potest in solis partibus dictam formam habentibus, vt in posito casu si solum daretur in ecclesia illa membra, quæ sunt vere sancta, & iusta: vere, & absolute in illis saluaretur ecclesia, ac sancta esset. Consortium igitur peccatorum hominum non impedit denominationem, quæ huic congregationi per se debetur.

4. Sed quæret aliquis, an sit de ratione Ecclesie habere sanctitatis proprietatem, hoc sensu, vt ne esset omnino sit esse semper in Ecclesia aliqua membra, in quibus sit vera sanctitas, & charitas. Respondet, dictam proprietatem non pertinere ad primariam, & essentialem rationem Ecclesie, vt sic: ostensum est enim supra sect. 1. fidem esse sufficientem ad vnienda Ecclesie membra: nihilominus, si de Ecclesia, vt à Christo instituta est, loquamur, certum omnino videtur, neque fuisse, neq. fore vnquam tēpus in quo non existeret vera sanctitas in corpore ecclesie, atque adeo in aliquibus eius membris: quamuis non sit necessarium esse in his, vel illis determinatæ sumptis, ita interpretantur omnes. Imo, & tota ecclesia ita intelligit illos articulos symboli. *Credo sanctam Ecclesiam, & communionem sanctorum*, colligiturque ex locis Scripturæ, in quib. promittitur Ecclesie Christum, & Spiritum S. perpetuo habitaturos in illa, quæ supra in sect. 3. agentes de perpetuitate Ecclesie, adduximus, id etiam constat ex efficacia Sacramentorum, quorum verus vltus non potest in vera Christi Ecclesia deficere, vnde fit, vt necessario aliqui saltem infantes baptizati semper sint sancti, & idem credo certissime de plurimis adultis: si vero loqueremur de Ecclesia, ante Christi aduentum, præcipue de initio illius cum scil. ecclesia duobus tribusue constabat fidelibus, non est necessarium credere in nullo instanti, vel tēpore ecclesiam caruisse gratia, saltem immediate post peccatum ptimorum parentum: de ceteris vero temporibus nihil est omnino certum: quamuis verius certe videatur, nunquam ecclesiam postquam in multis propagari cepit omnino fuisse vacuum charitate, quod ex discursu facto de fide in citata sect. 3. constare potest.

1. Dico secundo ecclesiam Christi verissime dici, & esse Catholicam. Est de fide ex symbolo Apostolorum, & Nicæno ac per se satis patet, nam esse Catholicam idem est ac esse vniuersalem: Est autem ecclesia vniuersalis primo quoad locum, quia toto orbe diffunditur, vt Augustinus inquit epistola 170. & serm. 131. & 151. de tempore: & 2. cont. Petilian. cap. 38. & sæpe alias, & patet ex illo Matth. ultimo. *Euntes in mundum vniuersum*, & Psalm. 18. *In omniem terram exiit sonus*, & c. 48. *A sola ortu vsque ad occasum*, & c. 71. *Dominabitur à mari vsque ad mare*. Neque vero oportet in ea esse ecclesiam vniuersalem loco, vt iam totum orbem occupauerit: satis est enim fere in totum orbem fuisse introductam: & nullam esse regionem, cuius non aliqua pars, ecclesie partem contineat: item, quia de se ita tendit ad vniuersum orbem occupandum, vt ratio ipsa suadeat aliquando fore, vt totum occupet. Vide Augustinum epist. 50. vbi rem hanc apte explicat, Dried. libro 4. de dogmat. capit. secundo, parte secunda. Ab alijs præterea consideratur ecclesia vniuersalis quoad locum, quia in terra militans, in parte inferni purgans, in Cælo est triumphans. Secundo vniuersalis dicitur quoad personas, quia omnes

Obijctio 3. tra prædicta cuiusque solutio.

Oportet ne semper esse in Ecclesia iustos.

Affert 2. de qua lib. 1. de sensu. fid. à cap. 1. Causa cur ecclesia dicatur catholica.

omnes omnino gentes, & nationes ad se vocat, neque aliam religionem secum in vniuerso orbe permittit, in quo differt maxime à synagoga. Ita Augustin. libro de vnitatē ecclesię, & libro contra Crescon. & epist. 40. 50. 61. patetq. Matth. vlt. *Docere omnes gentes.* Marci vlt. *Omni creatura, & qui non crediderit condemnabitur.* Act. 15. Luc. 24. ad Coloss. 3. vers. 11. ad Titum 1. vers. 4. & Psalm. 2. *Dabo tibi gentes hereditatem tuam.* & deniq. vbicumq. vocatio gentium in Scriptura promittitur: tandem ad Roman. 10. *Non est distinctio Iudę & Gręci.* Et Act. 10. *In veritate conperi, quia non est acceptor personarum Deus, sed in omni gente, qui timet eum, & operatur iustitiam, acceptus est illi.* Vide Basilium 1. contra Eunomium, & dicta supra de vnitatē ecclesię sect. 4. Tertiū dicitur *Catholicatē tempore*, quia omnibus durat temporibus: videantur dicta superius de perpetuitatē ecclesię sect. 3. Quarto propriissime dicitur *Catholicatē doctrinā*. nam Catholicam, & vniuersalem doctrinam semper retinet, quam Paulus citato loco ad Tit. *Communem fidem* appellauit, vt Glossa ibi aduertit: dicitur autem ecclesię doctrina, *Catholica, & vniuersalis*: tum quia non priuato vniuersaliq. iudicio nititur, sed vniuersali consensu, & communi generaliq. regula fidei fundatur: iuxta August. 12. confess. cap. 25. Cyprian. lib. 1. epist. 3. tum etiam quia perpetua, & vniuersali traditione recepta est, iuxta illud Psalm. 118. *In generationem, & generationem veritas tua.* Vnde Cyrill. Carecheli vltima, *Catholicam* vult ecclesiā dici, quia *Catholicus docet*: tum deniq. vt ex eodem Cyrill. ibid. colligitur, doctrina ecclesię catholica est, quia plane, & perfecte omnia dogmata, quę in notitiā hominum peruenire debent de visibilibus, & inuisibilibus, de celestibus, atque terrenis, complectitur. Item quia in ea omne genus virtutis continetur, aduersum vitia, & contra peccata omnia remedium inuenitur. Vide Vincent. Lyrinens. & Hosium libro de fide, & symbolo cap. 22. Solum restat in hac prerogatiua aduertendum, proprie, & perfecte conuenire in ecclesiā, prout est à Christo Domino instituta: antea enim, erat quidem catholica seu vniuersalis, secundum aliquam rationem ex dictis, cetera autem imperfecte satis in illa reperiebantur.

6. Dico tertiū, ecclesiā verē & proprie dici, & esse *Apostolicā*. Est de fide ex dictis symbolis, & proprie conuenit affectio hęc ecclesię post Christi institutionem, & aduentum: dicitur autem *Apostolica*. Primū quia apostolorum predicatione fundata est. Secundo, quia super Petrum apostolorum principem tanquam super firmam petram, suo etiam modo est ædificata. Quę duo ex sequenti disputatione magis patebunt. Tertiū, quia legitima successione, & traditione deducta est ab apostolis, vsque ad presentia tēpora. Reſte Tertullian. lib. de præscriptionibus hæreticorum. *Illā verā Ecclesiā sentiunt, quā ab Apostolis legitima successione deducitur.* Idem docent Irenęus libro 3. cap. 3. libro 4. cap. 63. Cyprianus lib. 1. epist. 6. Augustinus epistola 165. ad Generosum, & libro 4. contra epistolam fundamenti cap. 4. & de vilitate credendi. cap. 17. & 46. Quarto dici potest *Apostolica*, quia illius ecclesię, quę ab apostolorum tempore fuit, formam, regimen, atque adeo vnitatem retinet, vt supra agētes de vnitatē ecclesię sect. 4. exposuimus. Vide Turrecremat. 1. lib. cap. 4. & sequentibus, vbi tractat, cur ecclesia non dicatur etiam Christiana, Pontificia, & Euangelica, quę nuncupationes ad loquendi modum potius, quā ad rem spectant.

SECTIO VIII.

An vera Ecclesia Christi visibilis sit?

Hęc quæstio caput tractari propter hæreticos huius temporis, qui duplicem distinguentes

Snarez de Fide.

ecclesiā, alteram visibilem, inuisibilem alteram esse dicunt: atque hanc posteriorem veram ecclesiā solum esse, & Christi sponsam: alteram verō solum modo apparentem ac secundum quandam humanam existimationem. Sed ne disputatione de punctum quæstionis, verbis sit, rem de qua quæstio est aperiamus, dupliciter enim aliquid dici potest visibile, aut inuisibile. Vno modo stricte, quatenus ad visum, vel sensum aliquem corporeum refertur. Alio modo late, vt se extendit ad mentis cogitationem, & iudicium, vel clarum, vel saltem obscurum, fideique alicuius. Cōuenit igitur nobis cum hæreticis, ecclesiā de qua loquimur confuse sumptam, esse hominum congregationem, atque adeo consistere ex personis corporeis, & visibilibus. Interest autem, quia illi negant esse in hac ecclesiā proprietates vllas visibiles, quibus absoluto, & certo iudicio possit à nobis discerni in particulari congregatio, quę vera ecclesia est, ab alijs Satanę congregationibus. Et hoc sensu vocant eam inuisibilem, id est, in particulari, & in indiuiduo omnino occultam. Catholici autem volunt veram ecclesiā posse à nobis certo iudicio in particulari dignosci, atque adeo esse visibilem, & per internum mentis iudicium, & per ipsos sensus externos designabile: non per se, sed veluti per accidens: eo modo, quo substantia videri dicitur visis accidentibus: atque etiam anima, visis externis operationibus: habet enim ecclesia visibiles proprietates, & actiores, in quibus, & per quas cognosci potest.

2. Fundamentum hæreticorum duplex occurrit. Prædicti erroris fundamentum. Alterum, quia forma illa, quę ecclesiā constituitur, inuisibilis omnino est, vt ipsi volunt, aut scilicet diuina prædestinatio, aut interna iustitia, aut certe fides absque vllō exteriori, & sensibili cultu, hoc enim præcipue intendunt, ecclesiā inuisibilem astringendo: remouere videl. omnē externam Hierarchiam Ecclesię, caput visibile, regulam fidei animatam, & visibilem, omnem denique externum cultum, & politiā, quę ad vnitatem, & consentiā Ecclesię pertineat. Alterum fundamentum est, quia etsi deus posse dari signa visibilia verę ecclesię, semper tamen requiritur interior fides, quę neque in se visibilis est, neque in externis signis satis ostenditur, cum omnia falsa esse possint, vt in vnoquoque hominum apertius constat: de nullo enim sine Dei reuelatione possumus certo scire interiore fidei, quam exterius profitemur: ergo idē erit de quacumque hominum congregatione. Obijciunt præterea hæretici nonnulla Scripturę, & Patrum testimonia: primū ea, in quibus Ecclesia Christi dicitur in interiori homine posita, Lucę 17. *Regnum Dei non venit cum obseruatione, nec dicent ecce hic, aut ecce illic: ecce enim Regnum Dei intra vos est.* 1. Petr. 7. *Domus spiritualis, Sacerdotium sanctum offerre spirituales hostias.* Ioann. 4. *Spiritus est Deus, & qui adorant eum in spiritu, &c.* Hierem. 31. *Dabo legem meam in cordibus eorum:* Denique Psalm. 44. *Omnis gloria eius filia Regis ab intus.* Præterea Hilarius, libro contra Auxentium in fine, & Hieronym. contra Luciferian. asserunt, tempore Ariænorum veram ecclesiā fuisse latentem, & occultam: non ergo est de ratione ecclesię, vt sit visibilis, ergo neq. hodie discerni poterit. Tandem, inquit Brentius, alias tollendus esset articulus Symboli, *Credo vnam sanctam Ecclesiā*, & reponendus, *video vnam sanctam Ecclesiā.*

3. Dico tamen primo: vera ecclesia, supposita si de qua de illa habemus, discerni, & prudenter cognosci in particulari potest per externa, & visibilia signa, quo sensu simpliciter, & absolute visibilis dicenda est, quia videmus eam congregationem hominum in indiuiduo, & in particulari, quam certō iudicamus esse veram Ecclesiā ex his, quę ipsis oculis in ea conspiciuntur. Est de fide. Probatur ex Scriptura, Matth. 18. *Dic Ecclesię: potest ergo tibi constare, quę sit ecclesia: alias quomodo ad illam loqueris.*

O 3

Et

Probatur ex Script.

Hæretici ex hoc de quo sup. sup. 5.